

Spis treści

Wprowadzenie	7
<i>Rozdział I</i>	
Przedmiot i zadania dydaktyki	10
1. Dydaktyka w ujęciu leksykograficznym	11
2. Tradycje dydaktyki polskiej	14
3. Odbudowa i struktura teorii kształcenia	21
4. Dydaktyka ogólna i dydaktyki szczegółowe	24
5. Podstawowe pojęcia — kształcenie	25
6. Dydaktyka jako nauka	26
7. Metody badań dydaktycznych	28
8. Studiowanie dydaktyki	30
<i>Rozdział II</i>	
Wartości i cele kształcenia	37
1. Wartości i ich rola w życiu i wychowaniu	37
2. Cele edukacji szkolnej	42
3. Przemiany oświaty a cele kształcenia	46
4. Ogólne cele kształcenia	49
5. Taksonomia celów kształcenia	51
6. Przykłady celów kształcenia w programach nauczania	55
<i>Rozdział III</i>	
Treści kształcenia	64
1. Program i treści kształcenia	64
2. Rodzaje programów kształcenia	66
3. Kryteria doboru treści kształcenia	69
4. Teorie doboru treści kształcenia	72
5. Kierunki i tendencje przemian w treściach kształcenia	75
6. Kanon treści kształcenia ogólnego i plan nauczania	77
7. Plany nauczania w innych krajach	82
<i>Rozdział IV</i>	
Proces kształcenia	87
1. Uczenie się podstawą procesów dydaktycznych	87
2. Formy uczenia się	89
3. Proces nauczania	90
4. Nauczanie i uczenie się	93
5. Kształcenie wielostronne	95
6. Realizacja procesu dydaktycznego	98
7. Kształcenie i inne procesy dydaktyczne	99
8. Systemowe podejście do procesu kształcenia	101

Rozdział V

Zasady kształcenia 106

1. Rozumienie zasad w pedagogice 106
2. Zasady pracy oświatowej 106
3. Zasady kształcenia 107
4. Zasada pogładowości 108
5. Zasada przystępności 108
6. Zasada systematyczności 109
7. Zasada świadomego i aktywnego uczestnictwa 110
8. Zasada kształtowania umiejętności uczenia się 110
9. Zasada łączenia teorii z praktyką 111
10. Zasada indywidualizacji i zespołowości 112
11. Zasada trwałości wiedzy 112
12. Zasada ustawiczności kształcenia 113
13. Realizacja zasad w procesie kształcenia 114

Rozdział VI

Metody nauczania 118

1. Istota i klasyfikacja metod 118
2. Metody oparte na słowie 120
3. Dyskusja i jej odmiany 122
4. Metody problemowe 124
5. Metody praktyczne 128
6. Nauczanie programowane 130
7. Wybór metod nauczania 131

Rozdział VII

Metody uczenia się 134

1. Nauczanie i uczenie się 134
2. Samodzielne uczenie się 135
3. Obserwacja jako metoda uczenia się 136
4. Korzystanie z wykładów 136
5. Korzystanie z dyskusji 139
6. Inne metody żywego słowa 141
7. Poznanie i rozumienie tekstu 142
8. Doskonalenie czytania 144
9. Korzystanie z podręczników 147
10. Sporządzanie notatek 150
11. Wykonywanie ćwiczeń 153
12. Formułowanie i rozwiązywanie problemów 155
13. Przygotowanie do wyrażania wiedzy 157

Rozdział VIII

Samokształcenie jako proces oświatowy 158

1. Istota samokształcenia 158
2. Cele i zadania samokształcenia 159

3. Warunki i komponenty procesu samokształcenia	161
4. Przygotowanie do samokształcenia w ujęciu tradycyjnym	162
5. Wdrażanie do samokształcenia	163
6. Samokształcenie w systemie edukacji	166

Rozdział IX

Wdrażanie do samokształcenia 172

1. Przygotowanie	172
2. Lekcje przedmiotowe	174
3. Lekcje wdrażające	176
4. Lekcje wychowawcze	178
5. Indywidualna lektura uczniów	180
6. Samodzielna praca uczniów w domu	181
7. Wzajemna pomoc w zespole uczniowskim	183
8. Rozmowy i porady indywidualne	184
9. Wprowadzanie środków dydaktycznych	185
10. Kontrola i ocena	186
11. Warunki skuteczności form i metod wdrażania do samokształcenia	187
12. Tworzenie systemu wdrażania uczniów do samokształcenia	188

Rozdział X

Organizacja i planowanie działalności dydaktycznej 194

1. Istota organizacji i planowania	194
2. Warunki skutecznego planowania	195
3. System klasowo-lekcyjny	196
4. Skuteczność procesu dydaktycznego	197
5. Przygotowanie nauczyciela do lekcji	199
6. Konspekt zajęć	201

Rozdział XI

Lekcja jako podstawowa forma nauczania i uczenia się 204

1. Pojęcie lekcji i propozycje jej definicji	204
2. Lekcja a inne formy dydaktyczne	206
3. Lekcja w systemie podającym	208
4. Lekcja problemowa	217
5. Lekcja ćwiczeniowa	223
6. Lekcja eksponująca	227
7. Rodzaje lekcji	230
8. Typy lekcji	232
9. Właściwości określające strukturę i treść lekcji	236

Rozdział XII

Podręcznik i środki dydaktyczne w kształceniu 239

1. Istota podręcznika	239
2. Funkcje podręcznika	240
3. Rodzaje podręczników	242
4. Dydaktyczne właściwości podręcznika	243

5. Istota środków dydaktycznych	245
6. Bogactwo środków dydaktycznych	246
7. Funkcje środków w procesie dydaktycznym	248
8. System multimedialny	249
9. Środki dydaktyczne w procesie kształcenia	252
10. Wykorzystanie programów radia i telewizji	253
11. Komputery w edukacji	254

Rozdział XIII

Kontrola w procesie kształcenia 258

1. Istota i cele kontroli	258
2. Zakresy kontroli	260
3. Właściwości kontroli w procesie kształcenia	265
4. Ocena i jej właściwości w procesie kształcenia	267
5. Kontrola i jej przechodzenie w samokontrolę	269
6. Realizacja zasady sprzężenia zwrotnego w trakcie kontroli	270
7. Formy kontroli	272
8. Metody kontroli	273
9. Formy i metody samokontroli	278
10. Testy w procesie kontroli	282
11. Techniczne środki kontroli	288

Rozdział XIV

Ocena w procesie kształcenia 292

1. Pojęcie i istota oceny	292
2. Cechy oceny szkolnej	292
3. Formy oceny	293
4. Przyczyny różnych ocen	294
5. Ogólne kryteria oceny szkolnej	296
6. Przedmiot oceny	297
7. Metody oceniania	297
8. Samoocena w procesie kształcenia	300
9. Najczęstsze błędy w ocenianiu	301
10. Dydaktyczne wskazania skutecznego oceniania	302

Rozdział XV

Dydaktyczne wykorzystywanie kontroli 305

1. Wykorzystywanie kontroli do właściwego kierowania procesem kształcenia ..	305
2. Wykorzystywanie kontroli do ustalenia trudności w procesie uczenia się ..	309
3. Kontrola warunków skutecznego uczenia się	311
4. Kontrola w trakcie wstępnej kwalifikacji	312
5. Wykorzystywanie kontroli do podnoszenia poziomu pracy dydaktycznej nauczyciela	313

Zakończenie 315

Bibliografia 317